

Nr 67.

Av herr **Herou m. fl.**, *angående åtgärder till stöd i vissa avseenden för innehavare av små och medelstora jordbruksfastigheter.*

Jordbrukarnas alltjämt växande ekonomiska svårigheter äro av den allvarliga art att de icke längre kunna bestridas från något håll. Kapitalismens kris och i samband med denna jordbrukskrisen skapar allt större osäkerhet och fattigdom för jordbrukets folk. Skuldbördan växer katastrofalt hotande att driva massor av jordbrukare från deras brukningsdelar.

Redan vid 1930 års riksdag påvisade kommunistiska riksdagsgruppen skuldbördans växande tryck, framhöll det ohållbara i att varje år offra miljontals kronor för nybildning av jordbruk men uraktlåta att göra något för att trygga de gamla jordbrukarna vid sina jordbruk.

Senare vid samma riksdag — när frågan om stödåtgärder för jordbruket togs upp i särskilda utskottet — förebringades i utskottsbetänkandet en utredning, som ännu är av stort intresse. Från bankkontor hade gjorts uttalanden som svar på vissa förfrågningar. I dessa svar heter det:

»— — — klagan förspörjes från affärsmännens sida över minskade inköp från jordbrukarnas sida ävensom växande svårigheter att erhålla likvid — — — affärsmännen ha ökat sina krediter till jordbrukarna — — — utöver vad som kan anses tillbörligt.»

»De tryckta tiderna återspeglas i ökade krediter till jordbrukarna — — — de ha svårt att infria ingångna förbindelser och prestera den blygsammaste amortering — — — lantbrukarna söka korta lån för bestridande av de dagliga utgifterna.»

»— — — Från omkring halva antalet bankkontor meddelas, att jordbrukarnas skuldsättning hos såväl banker och affärsmän ökats — — —.»

»Såväl arrendatorer som självägande stå inför bristningsgränsen, i många fall ha nya inteckningar intill och över taxeringsvärdet uttagits för att skaffa medel till löpande utgifter.»

Särskilda utskottet sökte också erhålla uppgifter angående stegringen av antalet på exekutiv auktion försålda jordbruksfastigheter. Därvidlag var det möjligt i 19 län att erhålla upplysning angående den kamerala naturen av de landsbygdens fastigheter, som sålts på exekutiv auktion. År 1914 var antalet 68 mot 197 år 1919 och 157 år 1921. Därefter var stegringen påfallande med 484 stycken år 1925, 349 stycken år 1927 och 399 stycken år 1929. Av undersökningarna framgick att de senare åren stegringen av de exekutiva auktionerna mera än tidigare drabbade mindre jordbruksfastigheter.

Från olika håll gavs uttryck för växande oro över jordbrukets växande skuldbörda. En frisinnad politiker (fröken Elisabeth Tamm) höll i mars 1930 ett tal, som utförligt och välvilligt refererades i tidningen Social-Demokraten. I

detta tal framfördes, enligt anförda referat, bland annat: »Jag har velat framhålla, att vilka anslag, som än beviljas, vilka åtgärder, som än vidtagas, kommer aldrig vårt svenska jordbruk att resa sig ur sitt nuvarande betryck utan en djupgående reform, en reform som återställer jordvärdet i normalt läge, som ger jordbruket den trygghet en sund utveckling förutsätter och samtidigt skapar äganderättsformer, som möjliggöra brukningsrätt utan skuldsättning, som jorden ej kan bära.»

Jordbrukets läge efter de »stödåtgärder», som vidtogos av riksdagen 1930 och senare, ger säkerligen nya argument åt denna mening.

Särskilda utskottets ovan berörda utlåtande var undertecknat av representanter från socialdemokratien till högern. Om rationella förslag för att skydda jordbrukarna mot skuldbördans tryck icke genomförts, så synes det sålunda ej berott på bristande vetenskap om dessa förhållanden.

Vid 1930 års riksdag motionerade kommunistiska riksdagsgruppen om åtgärder för att avlyfta eller minska den in-tecknade skuldbörda, som trycker små och medelstora jordbruksfastigheter. Detta krav avslogs av riksdagen. Det utskott, som behandlade ärendet, befarade, att vidtagandet av sådana åtgärder skulle draga kostnader av sådan omfattning, att saken vore omöjlig realisera under nuvarande förhållanden. Senare hemställde dock jordbruksutredningen till Kungl. Maj:t om skyndsamma åtgärder för att bereda kreditlättnader åt de värst ansatta jordbrukarna för att bereda dem andrum.

Därvid betonas, att det synes vara en uppgift av största betydelse att söka förebygga, att jordbrukarna bringas på ekonomiskt obestånd. Det skulle bli en katastrof av oberäknelig räckvidd för jordbruket och med vittutseende följder för hela landets närings- och samhällsliv.

I främsta rummet — framhålles det — bör man komma de av räntebördor mest tyngda jordbrukarna till undsättning genom att bereda sådana skuldsatta jordbrukare, vilka med skötsamhet arbeta i sin näring, möjlighet att behålla sina jordbruk och kämpa sig genom krisen. Kredithjälpen borde realiseras genom att ökade möjligheter beredas till kredit på billigare villkor och att räntan nedbringas på krediter med särskilt hög ränta.

Den av krisen framkallade värdeminskningen av jordbruksfastigheter kan icke undgå att medföra allvarliga konsekvenser beträffande dessa fastigheters värde som kreditunderlag. Ett sänkt belåningsvärde lär redan nu i praktiken tillämpas, då nya lån beviljas.

Anslaget på 15 miljoner kronor vid 1932 års riksdag och anslaget på 10 miljoner kronor 1933, som beviljades för s. k. stödlån och ackordslån, har genom den hjälp, som genom stödlån i många fall kunnat givas, varit ett steg i god riktning. Anslagssumman synes dock endast motsvarat högst 50 % av medelsbehovet för ändamålet.

I den kommunistiska motionen 1930 framhölls som en åtgärd i främsta rummet att komma de av räntebördor mest tyngda jordbrukarna till undsättning. Där anfördes bland annat:

»I nuvarande läge vill vi i de förtryckta jordbrukarnas intresse kämpa för följande delkrav:

1. Tilldelning av jord och i vissa fall skog åt jordbruk som behöva komplettering för att åt jordbrukarna giva full besuttenhet. Indragning av de större godsens och bolagens jordinnehav.

2. Arrendelagstiftning som utmynnar i brukarens okvalda besittning av sitt brukningsområde.

3. Kraftiga åtgärder för att från bondejordbruk (medelstora och små) avlyfta den tryckande skuldbördan. Rationellt ordnande av frågan om jordbrukets driftskredit.

4. Stark utveckling av jordbrukarnas Kooperation för rationellt ordnande av avsättning och export av lantbrukets produkter. Statens medverkan och statsanslag i sådant syfte.

5. Kamp mot arbetarnas och böndernas tullbördor.

6. Jordbrukarnas vägsatser lättas, överflyttas på industrifastigheter och bärkraftiga inkomsttagare.

I de åtgöranden, som kan ifrågasättas för att stödja offren för jordbrukskrisen, kommer förverkligandet av det krav, som vi i punkt 3 i våra delkrav angivit, att effektivt bringa hjälp åt dem, som annars i första hand skulle bli krisens offer. Det vore orimligt att år efter år genomföra stora anslagsbelopp för nybildning av jordbruk men samtidigt låta de gamla gå under.

Sedan år 1905 har genom den statsunderstödda egendomsverksamheten tillkommit ungefär 40,000 jordbruksegna hem. Varje år får numera något tusental personer möjligheter att förvärva sådana hem. Det offras miljoner kronor årligen för det syftet.

Att samtidigt lika många personer stupat och härefter, i raskare takt än nybildning kan ske, personer kommer att drivas från sitt brukningsområde på grund av en omöjlig, ohygglig kamp mot tryckande skuldbörda, för en sådan insikt har det hittills blundats allt för mycket. På detta sätt kan det ej få fortgå. Det vore att medvetet narra fram nya offer, slavar för ett system som är ohållbart.»

Frågan om förbättrade kreditmöjligheter för de ekonomiskt svaga jordbrukarna blir en brännande fråga. Men vill man gå till botten av frågan om att lyfta upp de betryckta jordfolksgrupperna, måste man gå ännu längre.

Små och medelstora bönders tryckande skuldbörda bör, genom energiskt och raskt ingripande, avlyftas.

En politik, som har sikte på att energiskt gå in för att befria de arbetande bönderna från skuldbördans förbannelse, måste givetvis se till att de fastigheter som frias från skuld icke ånyo belastas med in-teckningar.

Som en utväg vid skuldbördans minskande eller avlyftande angavs den möjligheten, att staten övertog viss del av årlig amortering och skuldränta. Vidare krävdes förordning om anstånd med betalning av gäld (moratorium) för vissa jordbruksfastigheter.

Då frågan om att komma de av räntebördor tyngda jordbrukarna till hjälp och att bereda jordbrukare möjlighet att behålla sina jordbruk genom jordbruksberedningens hemställan och ånyo kommer för statsmakternas avgörande, torde

nya utvägar kunna övervägas. Sådana vägar som enklast, effektivast och fortast leder till detta första trängande mål: möjlighet för jordens brukare att behålla sina jordbruk.

Åtgärder för kreditlättnader, för sänkning av räntesatserna böra givetvis genomföras.

Högre belopp och goda villkor för stödlån utan återbetalning liksom för betesförbättring och stenbrytning verkar som hjälp åt betyngda små brukare, men det behövs mer genomgripande åtgärder.

Vilka åtgärder på längre sikt som än beslutas, så kommer alltid en del jordbrukare att av skuldsättningen drivas från sina jordbruk, innan beslutet hinner genomföras. Som en förstahandsåtgärd bör därför antagas förordning om anstånd med betalning av gäld (moratorium) för vissa jordbruksfastigheter. En utväg för att på längre sikt kunna hindra att jordbrukaren på grund av skuldsättning drives bort från sitt jordbruk, torde lättast kunna lösas på så sätt, att lagstiftning genomföres, varigenom jordbruksfastigheters försäljande genom exekutivt förfarande omöjliggjordes. I de fall, där jordbruksfastighet hotades av exekutiv försäljning, skulle, om fastighetens ägare så fordrade, staten hava skyldighet att inköpa fastigheten och därefter låta jordbrukaren kvarbliva på fastigheten enligt grunder, som fastställas i lag om åborätt.

Vid sådant statsköp av jordbruksfastigheter måste köpeskillingen givetvis efter vissa normer fastställas. Detta kan ske på samma sätt som enligt nuvarande lagar sker före exekutiva försäljningar, dock så att en verklig realprövning av saluvärdet komme till stånd.

I de fall överskott uppstår av den sålunda erlagda köpeskillingen, sedan fordringsägarna i fastigheten förnöjts, innehålles det överskjutande beloppet av staten med rätt för fastighetens förre ägare till avräkning vid arrendeavgiftens erläggande.

Om denna utväg icke anses framkomlig som jordbruksutskottet framställt vid 1932 års riksdag, i anledning av den av oss då väckta motionen, kan man överväga direkta anslag för amorteringar såsom vi föreslog i motion 1930.

Där anvisades som en utväg följande:

»För jordbruksfastighet med högst 20 har åkerjord och intill 30,000 kronors taxeringsvärde, där ägaren så önskar erlägger staten halv eller viss del av årlig amortering och ränta, så att mindre fastigheter erhålla största procentuella lättnader i skuldbördan.

Exempelvis:

Fastighetens taxeringsvärde:		Staten erlägger årlig amortering och skuldränta:
Intill 10,000 kronor	100 %
Över 10,000 »	upp till 12,000 kronor	80 »
» 12,000 »	» » 14,000 »	70 »
» 14,000 »	» » 17,000 »	60 »
» 17,000 »	» » 20,000 »	50 »
» 20,000 »	» » 23,000 »	40 »
» 23,000 »	» » 26,000 »	20 »
» 26,000 »	» » 30,000 »	10 »

Ny inteckning i dylika fastigheter förhindras genom särskilda bestämmelser.

Eller om denna väg ej är framkomlig kunde man slå in på de linjer som förordats i Finland i proposition 21 år 1933 därstädes, vilken proposition som bilaga bifogas till vår motion.

I varje fall borde vid den utredning som nu av regeringen anbefallts angående ingripande för lättande av jordbrukets skuldbörda i syfte att bibehålla de nuvarande innehavarna vid sina jordbruk, varvid anvisats ackordsförfarande jämte konvertering av på ogynnsamma villkor erhållna krediter, även de av oss eljest föreslagna åtgärder komma under övervägande.

Vi hemställa,

att riksdagen måtte hos regeringen begära förslag till de åtgärder, som kunna och böra vidtagas för de små och medelstora jordbruksfastigheternas vidkommande, så att fastighetens ägare och brukare, på grund av tryckande skuldbörda, ej må kunna drivas bort från sin fastighet och sitt brukningsområde.

Stockholm den 18 januari 1934.

Viktor Herou.

K. Kilbom.

Edoff Andersson.

Nils Flyg.

Aug. Spångberg.

Verner Karlsson.

Bilaga.

Regeringens proposition till Riksdagen angående inlösen till staten av lantbruksfastigheter, som skola säljas på exekutiv auktion.

I stöd av lagen den 10 maj 1932 om inlösen till staten av fastigheter, som skola säljas på exekutiv auktion kan kolonisationsstyrelsen till staten inlösa fastigheter, som skola säljas på exekutiv auktion eller inom 20 dagar från auktionstillfället inlösa fastigheter, som sålts i exekutiv väg. Intill den 1 augusti 1933 hava också på detta sätt inlösts inalles 1,351 fastigheter för ett pris av sammanlagt 55,246,428 mark eller 40,893 mark per fastighet. De inlösta fastigheternas areal utgör 61,991 hektar, varav 10,848.5 hektar åker. Fastigheternas totalareal har sålunda i medeltal varit 47.4 hektar och åkerarealen i medeltal 8 hektar. Priset har förty i medeltal uppgått till 863 mark per hektar av totalarealen. Under år 1932 ingingo till kolonisationsstyrelsen inalles 2,193 anmälningar om exekutiva auktioner. Härvid utnyttjade kolonisationsstyrelsen sin rätt till inlösen i 490 fall, vilket utgör 22.3 % av de under motsvarande tid förrättade exekutiva auktionerna. De under år 1932 inlösta fastigheternas areal utgjorde 33,303 hektar, varav 5,356.7 hektar åker. Fastigheternas totalareal har sålunda uppgått i medeltal till 53.46 hektar och åkerarealen i medeltal till 8.6 hektar; och har priset härvid i medeltal varit 836 mark per hektar av totalarealen. Av de inlösta lägenheterna har man år 1932 beslutat försälja till:

den tidigare ägaren	101	lägenheter
den tidigare ägarens barn	124	»
andra släktingar till den tidigare ägaren	22	»
nya ägare	50	»
styckade	13	»

Summa 310 lägenheter

Den i enlighet med ifrågavarande lag bedrivna verksamheten har sålunda i huvudsak avsett att förskaffa lägenheterna åt deras tidigare ägare eller deras släktingar, medan åter kolonisationssyftet nästan icke alls ernåtts. Orsaken härtill är, att då auktionsskillingen måst erläggas i penningar, kolonisationsfondens medel ej räckt till för bestridande av priset för stora fastigheter, från vilka jord hade kunnat avskiljas jämväl för kolonisationsändamål.

I stöd av lagen den 17 februari 1933 om stabilisering i vissa fall av lant-hushållningens skulder är Osakeyhtiö Maakiinteistöpankki benämnda bank-bolag berättigat att köpa eller inlösa lantbruksfastighet, som skall försäljas i exekutiv väg, där dess ägares låneansökan av banken upptagits till behandling. Auktionsskillingen erlägges mestadels i bankens obligationer. Intill den 24 innevarande augusti har banken inlöst inalles 142 fastigheter för ett sammanlagt pris av 20,604,000 mark. Fastigheterna omfatta en areal av sammanlagt 15,600 hektar, därav 3,622 hektar odlad jord. I medeltal uppgick totalarealen för de inlösta fastigheterna till ca 110 hektar och den odlade jordens till omkring 25 hektar. Löseskillingen pro hektar utgör i medeltal 1,320 mark.

Medelpriset pro hektar för de av kolonisationsstyrelsen inlösta fastigheterna är visserligen lägre än för de av Maakiinteistöpankki inlösta. Detta kommer sig därav, att kolonisationsstyrelsen inlöst fastigheterna huvudsakligen på grund av kolonisationsnämndernas, utan på ort och ställe verkställd värdering, lämnade uppgifter, medan åter samliga av Maakiinteistöpankki inlösta fastigheter före lösningsrättens utövande underkastats värdering. Härav följer även att kolonisationsstyrelsen måst iakttaga rätt stor försiktighet vid lösningsrättens utövande och att också mängden sådan lägenhet, som på grund av värdering kunnat inlösas, förblivit oinlöst.

I praktiken hava fall inträffat, då både kolonisationsstyrelsen och Maakiinteistöpankki beslutat utöva sin lösningsrätt med avseende å samma lägenhet. Härvid har dock banken ansetts hava företrädesrätt till inlösen.

Regeringen har i annat sammanhang hos riksdagen hemställt, att anskaffningen av jord för kolonisationsändamål med arbetslöshetens lindrande i ögnasikte skulle göras effektivare, helst det låga priset å jord för närvarande erbjuder större möjligheter därtill än förut. Enligt regeringens åsikt kan jordanskaffningen dock icke göras tillräckligt effektiv, därest jordpriset i de fall, som beröras av den i början nämnda lagen den 10 maj 1932, om inlösen till staten av fastigheter, som skola säljas på exekutiv auktion, skall erläggas enbart i penningar.

Fördens skull och för att nödig konformitet och skyndsamhet uti ifrågavarande verksamhet skulle åstadkommas, föreslås, att inropandet och inlösen av lantbruksfastigheter skulle i sin helhet koncentreras hos Osakeyhtiö Maakiinteistöpankki benämnda aktiebolag, synnerligast som denna verksamhet till den del densamma avser förra lägenhetsägares bibehållande vid deras lägenheter och hittills nästan uteslutande ankommit på kolonisationsstyrelsen, allaredan hör till nämnda banks verksamhetsområde.

Där inropad eller inlöst fastighet skiftas för att användas till kolonisationsändamål och fastigheten är besvärad med in-teckning för gäld, är in-teckningens fördelning på de lägenheter, som av fastigheten bildas, förenad med svårigheter. Å andra sidan åter är det ej ändamålsenligt att mot in-teckningshavarens vilja återbetala gäld, som han önskar låta in-nestå mot skäligen ränta. Förty föreslås, att staten skulle på bankens vägnar ansvara för betalningen å utsatt tid av dylik gäld och räntan därå, varvid in-teckningen skulle förfalla. Då den in-tecknade gäld, som sålunda in-nestår, i regel betydligt understiger fastig-hetens värde och in-teckningen för varje lägenhet, som överlåtes, av Maakiin-teistöpankki övertages såsom säkerhet för överlåtelsepriset, löper statsverket ej någon risk i följd av den ifrågasatta anordningen. Å andra sidan har också

inteckningshavaren även efter det inteckningen förfallit full säkerhet, då staten ansvarar därför.

På grund av vad ovan anförts förelägges riksdagen till antagande följande lagförslag:

L a g

om rätt för Osakeyhtiö Maakiinteistöpankki benämnda aktiebolag att köpa lantbruksfastigheter, som säljas på exekutiv auktion.

I enlighet med riksdagens beslut stadgas härmed:

1 §.

Där lantbruksfastighet skall försälas på exekutiv auktion, är Osakeyhtiö Maakiinteistöpankki benämnda aktiebolag berättigat att även annars än i fall, varom stadgas i lagen den 17 februari 1933, om stabilisering i vissa fall av lantushållningens skulder, uti den ändrade lydelse denna lag erhållit i lagen den 2 juni 1933, att å auktionen inropa eller inom tjugo dagar från auktionens förrättande för auktionsskillingen inlösa fastigheten och inom sex veckor från samma tid erlægga auktionsskillingen med de i 2 § I mom. av sagda lag nämnda obligationer, såframt ej banken med borgenären överenskommer, att den intecknade gäldens kapitalbelopp åtminstone till utgången av år 1935 får inestå såsom stående lån mot sådan ränta, som står i skäligt förhållande till gängse depositionsränta. Maakiinteistöpankki benämnda aktiebolag och staten i andra hand ansvara för betalningen å utsatt tid av dylik gäld jämte ränta, men den till säkerhet för gälden fastställda inteckningen förfaller, och bör auktionsförrättaren draga försorg om att densamma liksom ock de på grund av skedd betalning förfallna inteckningarna dödas. Förfallna skatter, brandförsäkringsavgifter, arbetare på grund av arbetsförhållande tillkommande lön eller annan fordran, vartill han skulle hava förmånsrätt vid konkurs, samt auktionskostnaderna skola erläggas i penningar.

2 §.

Har Osakeyhtiö Maakiinteistöpankki benämnda aktiebolag beslutat inlösa fastighet, underrätte därom auktionsförrättaren inom den i 1 § nämnda inlösnings- tid, i vilket fall köpebrevet skall utfärdas till sagda bank.

3 §.

Osakeyhtiö Maakiinteistöpankki benämnda aktiebolag är berättigat att för fastighetens drift vid auktionstillfället inropa jämväl lantbruksinventarier och erlægga priset för desamma inom fjorton dagar, räknat från auktionen, antingen i penningar eller med i 1 § nämnda obligationer, dock att auktionskostnaderna, där ej medel för deras bestridande eljest influtit, skola erläggas i penningar.

4 §.

Medel, som vid fastighetsauktion influtit, må ej av auktionsförrättaren mellan gäldenärerna fördelas, innan det framgått, huruvida banken begagnar sig av sin inlösningsrätt. Därförinnan må ej heller köpebrev åt inropare utfärdas eller lägenheten i hans värje överlämnas.

Därest banken begagnar sig av sin inlösningsrätt, skola alla influtna medel återbäras till den, vilken lägenheten eljest hade tillfallit.

5 §.

Sedan fastighet av Osakeyhtiö Maakiinteistöpankki benämnda aktiebolag inropats eller inlösts, skall banken avgöra, huruvida fastigheten med hänsyn till

ägornas läge och beskaffenhet samt byggnadernas hållbarhet och omfång mera ekonomiskt kan utnyttjas såsom helhet eller ägor från densamma kunna avskiljas, och i enlighet därmed till det pris, för vilket fastigheten eller del därav samt löseegendomen, med beaktande jämväl av kostnaderna, beräknat efter auktionsskillingen tillfallit banken, överlåta antingen fastigheten eller den därav bildade stomlägenheten jämte erforderliga lantbruksinventarier till fastighetens förra ägare eller dennes hustru eller nära anförvant, för såvitt dessa personer äro därtill lämpliga och hava för avsikt att genom lägenhetens bebrukande förskaffa sig sin huvudsakliga utkomst. I annat fall skall lägenheten, så ock de därifrån avskilda ägorna, såframt de äro därtill lämpliga, av sagda bank överlåtas till kolonisationsändamål eller på annat sätt så disponeras, som i förordning därom närmare föreskrives. Därvid må köpeskillingen till Osakeyhtiö Maakiinteistöpankki benämnda aktiebolag erläggas i statsobligationer.

6 §.

Då på grund av denna lag inropad eller inlöst fastighet användes till kolonisationsändamål, skall den eller därav bildad lägenhet falla under bestämmelserna i för tiden gällande kolonisationslagstiftning och med avseende å odlingslägenhet äga tillämpning, vad i lagen den 28 april 1925, om försäljning av skog från vissa kolonisationslägenheter, är stadgat, dock att inskränkningarna med avseende å skogsförsäljning beträffande lägenheten bibehållas, sålänge lägenheten utgör pant för ogulden köpeskilling.

7 §.

Å de överlåtna fastigheterna jämte skog och lösören skall Osakeyhtiö Maakiinteistöpankki benämnda aktiebolag utverka inteckning till säkerhet för överlåtelseprisets betalning.

Har Osakeyhtiö Maakiinteistöpankki benämnda aktiebolag vid försäljning av fastighet eller viss areal därav i upprättad skuldförbindelse rörande ogulden köpeskilling intagit bestämmelser beträffande inskränkning av skogsförsäljningsrätten, äge banken till säkerhet för dessa bestämmelsers vidmakthållande enahanda rätt som borgenär enligt lagen om skogsinteckning, given den 31 januari 1930, på grund av skogsinteckning tillkommer till säkerhet för i samma lags 1 § avsedd skuldförbindelse, dock på villkor, att banken inom den tid, som för inteckning av ogulden köpeskilling är stadgad, söker skogsinteckning till säkerhet för skuldförbindelsen.

8 §.

Sedan Osakeyhtiö Maakiinteistöpankki benämnda aktiebolag tillhörig fastighet av banken försålts, är banken berättigad att på köparens vägnar lagfara densamma och bringa de lagfarten rörande ärendena under underrättens prövning genom insändande av de erforderliga handlingarna i brev till vederbörlig rätt eller domhavanden i domsagan.

9 §.

Köpebrev, varigenom Osakeyhtiö Maakiinteistöpankki benämnda aktiebolag enligt denna lag förvärvat äganderätt till fastighet, är befriat från stämpelskatt. Befriat från stämpelskatt är jämväl köpebrev, varigenom banken överlåter fastigheten eller del därav till dess förra ägare, dennes hustru eller nära anförvant eller ock till person, som hör till den obesuttna befolkningen.

10 §.

Där Osakeyhtiö Maakiinteistöpankki benämnda aktiebolag på grund av denna lag eller andra lagstadganden säljer densamma tillhörig fastighet, avslutas sådant köp på bankens vägnar av dess direktion eller den eller dem, vilka av

direktionen därtill bemyndigats; giltiga äro ock de fastighetsköp, vilka härförinnan av banken på förberört sätt avslutats.

11 §.

Där Osakeyhtiö Maakiinteistöpankki benämnda aktiebolag på grund av förenämnda stabiliseringslag förvärvat fastighet och banken jämlikt 12 § i sagda lag övertagit ansvarigheten för däri in-tecknat lån, förfaller den till säkerhet för dylikt lån fastställda in-teckningen och i dess ställe ansvarar Osakeyhtiö Maakiinteistöpankki och i andra hand staten för betalningen å utsatt tid av gälden jämte ränta. Om dödande av i samband med auktion förfallna in-teckningar skall auktionsförrättaren draga försorg och banken är berättigad att låta döda de in-teckningar, med vilka fastigheter, som sålts före denna lags ikraftträdande, varit besvärade.

12 §.

Närmare bestämmelser angående denna lags bringande i verkställighet utfärdas genom förordning. Instruktion för Osakeyhtiö Maakiinteistöpankki benämnda aktiebolags verksamhet fastställs av statsrådet.

13 §.

Härigenom upphäves lagen den 10 maj 1932 om inlösen till staten av fastigheter, som skola säljas på exekutiv auktion, dock äge densamma fortfarande tillämpning med avseende å de fastigheter, beträffande vilka exekutiv auktion verkställs innan denna lag träder i kraft. Denna lag är gällande till utgången av år 1934, och skall den även därefter äga tillämpning med avseende å de fastigheter, beträffande vilka exekutiv auktion verkställs under denna lags giltighetstid.

Helsingfors den 31 augusti 1933.

Republikens President
P. E. SVINHUFVUD.

Lantbruksminister *K. T. Jutila.*